

Nr 835

Av herr **Bengtsson** i Göteborg, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 154, med förslag till förordning om utjämningskatt å vissa varor, m. m.*

Till grund för förslagen om vissa åtgärder i prisreglerande syfte för att ge svensk livsmedelsindustri tillgång till vissa råvaror till världsmarknadspris, vilka förslag återfinnes i propositionerna nr 153 och nr 154, ligger en utredning av statens jordbruksnämnd. Jordbruksnämnden föreslår en särskild viktskatt — i proposition nr 154 kallad utjämningskatt — om 50 öre per kilo utöver nu utgående varuskatt om 65 % å visst värde för choklad- och konfektyrvaror.

Det skall genast framhållas, att förslaget om kompensation till svensk livsmedelsindustri för råvarornas kostnadsfördyring till följd av jordbruksregleringen är nödvändigt och riktigt. Däremot uppkommer, genom att den föreslagna utjämningskatten föreslås uttagen efter vikt i stället för efter värde, en del allvarliga olägenheter.

1. En skatt baserad på vikt drabbar produkter i olika prislägen olika, räknat i procent på deras värde. Sålunda medför 65 % varuskatt plus 50 öre per kilo å nettovikten, att varor som kostar 10 kronor per kilo totalt belastas med 70 % skatt, medan varor till 1: 50 kronor per kilo belastas med 99 % skatt. Nedanstående uppställning utvisar nettoskattebelastningen i procent på värdet vid olika prislägen genom den föreslagna viktskatten:

<i>pris per kilo ab fabrik</i>	<i>65 % på värdet + 50 öre per kilo motsvarar:</i>
10: —	70 % skatt
8: —	71 % „
6: —	73 % „
5: —	75 % „
4: —	77 % „
3: —	82 % „
2: —	90 % „
1: 50	99 % „

Påpekas bör att jordbruksnämnden har gjort sina beräkningar och sedan föreslagit en utjämningskatt baserad på respektive varors nettovikt, varemot i proposition nr 154 föreslås att utjämningskatten skall uttagas på varans vikt inklusive visst emballage. Härigenom förändras, i en del fall

avsevärt, den nettoskattebelastning som redovisas under kolumn g i bilaga 3 till proposition nr 153.

Med tanke på att emballaget för många varuslag utgör en väsentlig del av varans totalvikt till konsument, måste det anses obilligt att utjämnings-skatten skall beräknas på varans vikt inklusive emballage.

Därutöver bör påpekas att den bilaga 3, som uppgjorts av jordbruksnämnden, icke är helt representativ för svensk choklad- och konfektyrindustri. I uppställningen saknas billiga svenska produkter av typ polkagrisar, geléhallon m. fl. produkter, som exklusive varuskatt noteras i priser understigande 2 kronor per kilo.

Jordbruksnämnden och kontrollstyrelsen har ansett sig böra förorda en viktskatt i stället för en höjning av nu utgående skatt av det skälet, att därigenom skulle uppnås ett rättvisare förhållande mellan skattehöjning och utjämningsbelopp för de olika produkter, varom här är fråga. Mera rättvist vore dock att varje produkt efter erhållen råvarukompensation belastas med samma procentuella utjämningskatt. En utjämningskatt på exempelvis 10 %, alltså en höjning av varuskatten från 65 % till 75 %, betyder, att dyrare produkter i stort sett erhåller samma nettoskattebelastning i öre per kilo som jordbruksnämnden kalkylerat med, medan billigare produkter erhåller något minskad nettoskattebelastning. Därutöver bör framhållas, att man med en utjämningskatt baserad på värdet i stället för på vikt uppnår, att eventuellt framtida ändringar i skattesatsen, uppåt eller nedåt, också drabbar alla varor procentuellt lika. Man undviker därigenom strukturförändringar inom branschen.

2. Åtskilliga konfektyrvaror säljes icke efter vikt utan per styck. Vikten på dessa typer av varor kan ofta produktionstekniskt icke göras konstanta, så att vikten på varan växlar från leverans till leverans. Med en utjämningskatt baserad på vikt uppstår då stora svårigheter för både tillverkaren och den kontrollerande myndigheten att fastställa utjämningskatten per tillverkningsenhet. Vid en utjämningskatt baserad på värdet bortfaller dessa svårigheter.

3. Jordbruksnämnden nämner, att konsekvenserna av en viktskatt skulle bli "att de billigare produkterna finge ett i förhållande till de dyrare produkterna mera rättvist avvägt importskydd än vad nu är förhållandet".

Att utforma en skatt så, att en viss grupp varor — vare sig det gäller dyra varor eller billiga varor — erhåller ett bättre importskydd, torde utan tvivel vara oförenligt med EFTA-konventionens principer.

Kommerskollegium finner visserligen, att kompensationen till den svenska livsmedelsindustrien i sin allmänna uppläggning icke strider mot EFTA-konventionens huvudprinciper, medan man däremot måhända i ett eller annat avseende kan möta invändningar vid en behandling inom EFTA. Sådana invändningar skulle kunna vara tänkbara under åberopande av artikel

6, mom. 1 och mom. 2. En utjämningskatt baserad på vikt ger ju onekligen dyra produkter en lägre procentuell skattebelastning än billiga produkter. De länder, vilkas export till Sverige har ett lågt genomsnittsexportvärde, drabbas otvivelaktigt hårdare än de länder, vilkas genomsnittsexportvärde är högt. Utformas emellertid utjämningskatten i procent på respektive varors värde åstadkommes intet protektionistiskt element i avgiften. Med tanke på hela förslagets provisoriska karaktär, som framhålles i proposition 153 såväl som i proposition 154, torde det väl vara oklokt att vidtaga åtgärder, som kan väcka opposition hos andra intresserade EFTA-länder, när sådan opposition går att undvika.

4. Baserat på 1957 års produktion av 45 606 ton choklad- och konfektyrvaror till ett värde av cirka 233 milj. kronor beräknar jordbruksnämnden, att compensationen till choklad- och konfektyrindustrien uppgår till cirka 16 milj. kronor. Den föreslagna viktskatten, 50 öre per kilo, skulle således vid en oförändrad produktion av 45 606 ton ge cirka 22,8 milj. kronor. Dessa 22,8 milj. kronor i utjämningskatt beräknas täcka såväl nyssnämnda 16 milj. kronor som det skattebortfall, som förutses till följd av att den 65 %-iga varuskatten på grund av prisutjämnningen på jordbruksprodukterna kommer att beräknas på ett lägre beskattningsvärde än vad nu är förhållandet.

En utjämningskatt på 10 à 11 % på värdet i stället för 50 öre per kilo ger emellertid i stort sett samma skatteintäkt.

5. Redovisning av en skatt baserad på vikt ger kontrollstyrelsen extra arbete vad gäller svensktillverkade varor. En viss personalförstärkning hos kontrollstyrelsen förutses. Också tullverket förorsakas extra arbete, vad gäller importvarorna. Det största merarbetet får emellertid de berörda industrierna.

En utjämningskatt baserad på värdet eliminerar detta extra arbete.

Av ovanstående framgår, att en 10 à 11 %-ig utjämningskatt i stället för en viktskatt om 50 öre per kilo ger:

- a) i stort sett samma skatteintäkt
- b) rättvis skattebelastning på alla choklad- och konfektyrvaror, oberoende av priset,
- c) ingen diskussion om visst emballage skall beskattas eller ej
- d) inga strukturförändringar vid kommande ändringar av skattesatserna
- e) ingen diskussion med EFTA-länderna om skatten är förenlig med EFTA-konventionens principer
- f) inget extra arbete, för vare sig kontrollstyrelsen, tullverket eller berörda industri.

Under återopande av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 154, an-

gående förslag till utjämningskatt å vissa varor, måtte besluta, att den däri föreslagna skatten av 50 öre per kilo måtte ersättas med en på varans värde utgående procentuell skatt, vad gäller choklad- och konfektyrvaror, som är skattepliktiga enligt förordningen av den 25 maj 1941, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 9 maj 1960

Bengt Bengtsson
i Göteborg

Nr 836

Av herrar **Adamsson** och **Johansson** i Norrköping, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 154, med förslag till förordning om utjämningskatt å vissa varor, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 677 i Första kammaren)

Stockholm den 10 maj 1960

Erik Adamsson

Rune Johansson
i Norrköping
